АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ЗДРАВОСЛОВНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ДЕЦАТА ОТ ДЕТСКИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО ЗА 2018 ГОДИНА

Анализът и оценката на здравословното състояние на децата от детските градини в област Велико Търново за 2018 година са изготвени на базата на:

- ✓ обобщените данни за здравословното състояние на децата в детските градини, изготвени от медицинските специалисти от здравните кабинети в детските заведения въз основа на предоставените им от личните лекари талони от профилактичните прегледи, съгласно Наредба №3 на МЗ за здравните кабинети в детските заведения и училищата (обн. ДВ, бр. 38/2000 г.);
- ✓ Наредба №8 на МЗ за профилактичните прегледи и диспансеризацията (обн. ДВ, бр. 92/2016 г.);
- ✓ схемата за анализ на здравословното състояние на децата с приложени таблици (писмо на МЗ №32-00-138 от 06.10.2005 г. и изменения от 06.03.2007 г.).

I. Обслужван контингент:

През учебната 2018/2019 година, по данни на Регионално управление на образованието – Велико Търново, детските заведения в област Велико Търново са посещавани от общо 6 432 деца на възраст от 1 до 7 години, от които 3 305 момчета и 3 127 момичета, разпределени в 274 групи.

С **профилактични прегледи** са обхванати **5 664** деца **(96,18%) от всички 5 889 деца, посещаващи детски градини, в които има на щат към общини медицински специалист.** В пет от общините (Павликени, Сухиндол, Лясковец, Златарица и Полски Тръмбеш) относителният дял на децата, обхванати с профилактични прегледи е 100%, а в останалите варира от 99,51% за община Свищов до 83,56% за община Елена. Разпределението на обхванатите с профилактични прегледи деца в областта и по общини е представено в *приложение 1.*

Община	Общ брой деца	Деца, обхванати с профилактичен преглед	Относителен дял (%)
В. Търново	**2322**	**2157**	**92,89%**
Г. Оряховица	**1096**	**1081**	**98,63%**
Свищов	**607**	**604**	**99,51%**
Павликени	**491**	**491**	**100%**

Сухиндол	**44**	**44**	**100%**
Елена	**213**	**178**	**83,56%**
Златарица	**106**	**106**	**100,00%**
Стражица	**356**	**349**	**98,03%**
П.Тръмбеш	**311**	**311**	**100%**
Лясковец	**343**	**343**	**100%**
ЗА ОБЛАСТТА:	**5889**	**5664**	**96,18%**

Приложение 1. Относителен дял на обхванатите с профилактични прегледи деца в областта и по общини (в %).

В сравнение с предходните учебни години делът на обхванатите с профилактични прегледи деца бележи лек ръст (2016 г. – 95,08%, 2017 г. – 94,53% и 2018 - 96,18%).

II. Антропометрични показатели – ръст и телесна маса:

Оценката на антропометричните показатели е направена на базата на средните стойности (x) и стандартното отклонение (s) на същите по възраст и пол, като се оформят следните групи:

- I група норма (x±1s) – включва деца, чиито показатели са в границите на средната стойност;
- II група разширена норма – включва деца, при които антропометричните показатели са между (x±1s) и (x±2s);
- III група извън нормата – включва деца, чиито антропометрични измервания са под (x-2s) и над (x+2s).

1. По показателя ръст:

➢ В **I група норма** попадат по-голямата част от обхванатите с профилактични прегледи деца – **4 871,** което съставлява **86,00%;**

➢ Във **II група разширена норма са 585** от обхванатите деца с профилактични прегледи **(10,33%);**

➢ В **III група извън нормата** са **208 деца,** т.е. **3,67%** от обхванатите с профилактични прегледи деца. В подгрупата **под** (x-2s) са **63 деца,** а в подгрупата **над** (x+2s) са **145 деца.**

Данните за ръста на децата са представени на *таблица II. 1*.

2. По показателя телесна маса:

➢ В **I група норма** попадат **4 883 (86,21%)** от обхванатите с профилактични прегледи деца;

➢ Във **II група разширена норма** са **563 (9,94%)** от децата, преминали профилактичен преглед;

➢ В **III група извън нормата** са **218 (3,85%)** от обхванатите с профилактични прегледи деца. В подгрупата **под** (x-2s) са общо **77 деца**, а в подгрупата **над** (x+2s) са **141 деца.**

Данните за телесната маса на децата са представени на *таблица II. 2*.

В сравнение с предходната учебна 2017/2018 година, съществени различия по отношение на антропометричните показатели (ръст и телесна маса) не се наблюдават – незначително се повишава относителният дял на децата с нормални за възрастта тегло и ръст за сметка на дела на децата в групата „разширена норма“ *(приложение 2).*

Показател		Учебна година	
		2017/2018	2018/2019
Ръст	I група норма	85,06 %	86,00%
	II група разширена норма	12,32 %	10,33%
	III група извън нормата	2,61 %	3,67%
Показател		Учебна година	
		2017/2018	2018/2019
Телесна маса	I група норма	83,55 %	86,21%
	II група разширена норма	12,74 %	9,94%
	III група извън нормата	3,71 %	3,85%

Приложение 2. Разпределение на децата, посещаващи детски заведения в област Велико Търново според ръста и телесната маса за последните две учебни години (в %).

III. Диспансерно наблюдение на децата в област Велико Търново през учебната 2018/2019 година

Според получените в РЗИ – Велико Търново данни в област Велико Търново през 2018 година на диспансерно наблюдение са били **204 деца (3,60%** от децата, обхванати с профилактични прегледи), от които **83 (40,68%) момчета и 121 (59,31%) момичета.**

Структурата на заболяванията сред децата, подлежащи на диспансерно наблюдение е следната:

1. Болестите на нервната система и сетивните органи заемат **първо** място сред заболяванията при децата **– 58** (**28,43%** от диспансеризираните). Най-много в тази група са децата с различна степен на намаление на зрението на едното или двете очи (36 деца), следвани от децата с детска церебрална парализа (9 деца), епилепсия (4 деца), глухота (3 деца) и състояние след менингоенцефалит (3 деца).

2. Инфекциозните и паразитни болести се нареждат на **второ място** по честота сред децата **–** 49 диспансеризирани деца **(24,02%)**. Най-много в тази група са децата с ентеробиоза – 35 деца, ламблиаза – 8 и ехинококоза – 5.

3. Болестите на дихателната система заемат **трето място** сред причините за диспансеризация на децата във Великотърновска област. От тях са засегнати **44 деца**, които представляват **21,57%** от всички диспансеризирани. В тази група най-много са децата, боледуващи от астма – 41, като от тях 35 са с алергичен компонент, а 6 страдат от неалергична астма. От алергични ринити са засегнати 3 деца.

4. Психичните разстройства заемат **четвърто място – 32** диспансеризирани деца **(15,69%)**, от които 16 деца **–** с генерализирано разстройство в развитието (в т. ч. и детски аутизъм), 11 деца – с други поведенчески и емоционални разстройства и 3 деца с други невротични разстройства**.**

5. Вродените аномалии заемат **пето място – 11 диспансеризирани деца** (5,39%), от които 5 деца са със сърдечни аномалии, 3 имат редукционен дефект на горния крайник, 2 са с аномалии в отделителната система.

Диспансерното наблюдение на децата в област Велико Търново през учебната 2018/2019 година е представено в *таблица III*.

IV. Регистрирани заболявания (само новооткрити заболявания) при профилактичните прегледи на децата през 2018 година (септември – декември) в област Велико Търново

С **новооткрити заболявания** са **312 деца, които съставляват 5,51%** от обхванатите с профилактични прегледи общо 5 664 деца. **Разпределението по възраст на децата с новооткрити заболявания е както следва: от 0 до 3 години - 30 (9,61%) деца и на възраст 4-6 години – 282 (90,38%) деца.**

Най-разпространените новооткрити заболявания сред децата са: **пневмония** (82 деца), **смущения в зрението** (44 деца), **хроничен бронхит** (43 деца), **бронхиална астма** (41 деца), **затлъстяване** (30 деца), хронични заболявания на тонзилите (17 деца) и **специфично забавяне в развитието** (12 **деца).**

В сравнение с предходната учебна 2017/2018 година **относителният дял на децата с новооткрити заболявания**, посещаващи детски заведения, остава почти **непроменен** – съответно 5,11% и 5,51%.

Заболяванията, регистрирани при профилактичните прегледи от личните лекари на децата за 2018 г. са представени на *таблица IV*.

ОБЩИ ИЗВОДИ:

1. Делът на извършените профилактични прегледи на децата, посещаващи детски заведения в област Велико Търново през 2018 година леко се е увеличил – от 94,53% за 2017 г. на 96,18% за 2018 г. Сравнително нисък спрямо останалите общини е обхватът с профилактични прегледи на децата в община Елена (83,56%).

2. Почти всички от обхванатите с профилактични прегледи деца в областта имат **нормални антропометрични показатели (вкл. и разширена норма)**: за ръст – 96,33% и за телесна маса – 96,15%. В сравнение с предходната учебна година стойностите на двата показателя се запазват почти същите.

3. Относителният дял на диспансеризираните деца се запазва почти еднакъв с този през 2017 г. – съответно 3,60% за 2018 г. и 2,81% за 2017 г. Наблюдават се някои различия в структурата на заболяванията сред децата в сравнение с предходната година. Болестите на дихателната система, които са водили класацията през 2017 година, през 2018 отстъпват с две позиции и минават на трето място. Така болестите на нервната система и сетивните органи и инфекциозните и паразитни болести минават напред и заемат съответно първо и второ място, за разлика от предходната година, когато са заемали втори и трето място. Останалите заболявания запазват позициите си в класацията, а именно – психичните разстройства на четвърта, а вродените аномалии – на пета позиция.

Прави впечатление непълната корелация на данните за новооткритите заболявания, подлежащи на диспансерно наблюдение и броят на фактически диспансеризираните деца.

Оценката на здравословното състояние на децата от 1 до 7-годишна възраст, посещаващи детски заведения в област Велико Търново, въз основа на предоставените от медицинските специалисти от здравните кабинети данни, като цяло е положителна. Наблюдават се някои **неблагоприятни резултати** по отношение на:

- разпространението на болестите на дихателната система сред новооткритите заболявания и на нервната система и сетивните органи при диспансеризираните деца;
- ниския обхват с профилактични прегледи в отделни общини на областта;
- значително увеличения относителен дял на диспансеризираните с психични и поведенчески разстройства деца (от 8,44% през 2017 г. на 15,69% през 2018 г.);
- наличието на, макар и малък, относителен дял деца, които са с показатели извън определените за възрастта норми на ръст и телесна маса.

П Р Е П О Р Ъ К И
ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ЗДРАВОСЛОВНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ДЕЦАТА:

Към ръководствата на общините:

1. Осигуряване и поддържане на материално-техническата база на детските заведения в съответствие с нормативната база. Оптимизиране на материално-техническата база – обзавеждане с учебна мебел, съобразена с възрастта и ръста на децата и с оглед профилактика на гръбначните изкривявания.

2. Създаване на условия за осигуряване на здравословно хранене на децата, отговарящо на физиологичните норми и изисквания, в съответствие с: Наредба № 2 на МЗ за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и кухни (обн. ДВ, бр. 28/2013 г.) и Наредба № 6 от 10 август 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детски заведения.

3. Осигуряване на медицинско обслужване на децата в детските заведения, съгласно Наредба №3 на МЗ за здравните кабинети в детските и учебни заведения (Обн. ДВ. бр.38 от 2000 г.; изм. ДВ. бр.83 от 2000 г.).

Към ръководствата на детските заведения:

1. Поддържане на материално-техническата база в детските заведения, в съответствие със санитарно-хигиенните изисквания с цел осигуряване на оптимални условия за растеж и развитие на децата.

2. Осигуряване на хранене на децата, отговарящо на физиологичните норми и изисквания, в съответствие с: Наредба № 2 на МЗ за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и кухни (обн. ДВ, бр. 28/2013 г.) и Наредба № 6 от 10 август 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детски заведения (обн. ДВ. бр.65 от 2011 г.).

3. Организиране и провеждане на разнообразни форми на спорт и туризъм с децата.

4. Организиране и провеждане на здравно-образователни дейности с децата и родителите относно рисковите за хроничните незаразни болести фактори – нездравословно хранене, ниска физическа активност, тютюнопушене, злоупотреба с алкохол както и за профилактиката на заразните и паразитни заболявания, съвместно с медицинския специалист в детското заведение.

5. Включване на детските заведения в изпълнението на програми (регионални, национални и международни) за профилактика на болестите и промоция на здравето на децата.

6. Организиране и провеждане на редовни занимания по лечебна физкултура за децата с гръбначни изкривявания и затлъстяване, които да се осъществяват под ръководството на кинезитерапевт или рехабилитатор.

7. Информиране на родителите за необходимостта от предоставяне на данни за проведените профилактични прегледи на децата им.

8. Запознаване на родителите с резултатите за здравословното състояние на децата с цел предприемане на мерки от тяхна страна за осигуряване на здравословно хранене и повишаване на двигателната активност на децата.

Към медицинските специалисти
от здравните кабинети в детските заведения:

1. Организиране и провеждане на профилактични дейности за предотвратяване или ограничаване на рисковите за хроничните незаразни болести фактори в по-късна възраст – нездравословно хранене, ниска физическа активност и други.

2. Участие в изработването на дневния режим на сън, хранене и занимания на децата, съобразно възрастта им.

3. Участие в изготвянето на седмичните менюта и контрол по спазване на изискванията за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 7 години, съгласно: Наредба № 2 на МЗ за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и кухни (обн. ДВ, бр. 28/2013 г.) и Наредба № 6 от 10 август 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детски заведения (обн. ДВ. бр.65 от 2011 г.).

4. Участие в организиране и провеждане на здравно-образователни дейности с децата и родителите относно рисковите за хроничните незаразни болести фактори – нездравословно хранене, ниска физическа активност, тютюнопушене, злоупотреба с алкохол както и за профилактиката на заразните и паразитни заболявания.

5. Участие в подготовката и провеждането на различни форми на отдих и туризъм сред децата.

6. Съдействие при включване на децата с гръбначни изкривявания и със затлъстяване в групи по лечебна физкултура и при провеждане на заниманията.

7. Съдействие при изпълнението на действащи програми (регионални, национални и международни) за профилактика на болестите и промоция на здравето на децата.

8. Участие в провеждането на профилактични и противоепидемични дейности за предотвратяване възникването и ограничаване на разпространението на заразни и паразитни заболявания в детските заведения.

9. Осъществяване на контрол върху текущото хигиенно състояние на детското заведение.

10. Активно събиране от родителите на данните за проведените от ОПЛ профилактични прегледи на децата им.

11. Участие в срещи за запознаване на родителите с резултатите за здравословното състояние на децата.

ТАБЛИЦИ
КЪМ АНАЛИЗ НА ЗДРАВОСЛОВНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ДЕЦАТА ОТ ДЕТСКИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО ЗА 2018 ГОДИНА

Име на институцията - РЗИ - Велико Търново

Адрес: Велико Търново, ул. Н. Габровски № 23, телефон 062/614 347

I. Обслужван контингент

Общ брой групи	Общ брой деца	От тях на възраст		В това число	
		1- 3 г.	4 - 6 г.	Момчета	Момичета
274	**6432**	**1012**	**5420**	**3305**	**3127**

II. Данни за антропометричните показатели

1. Сборна таблица за оценка на ръста на децата от детската градина

	I група норма	II група разширена норма	III група извън нормата	
	брой деца (X ± 1S)	брой деца между (X ± 1S) и (X ± 2S)	под (X - 2S)	над (X + 2S)
брой	**4871**	**585**	**63**	**145**

2. Сборна таблица за оценка на телесната маса на децата от детската градина

	I група норма	II група разширена норма	III група извън нормата	
	брой деца (X ± 1S)	брой деца между (X ± 1S) и (X ± 2S)	под (X - 2S)	над (X + 2S)
брой	**4871**	**585**	**63**	**145**

Забележка: x - средна стойност; s – стандартно отклонение;

Индивидуалната оценка на ръста и телесната маса за всяко дете се определя по таблиците, посочени в Приложение № 10.

III. Диспансерно наблюдение

Диспансерно наблюдение на децата през 2018 г.				**ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО**
МКБ	**Заболявания, които изискват диспансерно наблюдение**	**Брой диспансерни деца**		
		М	**Ж**	**Всичко**
1	2	3	4	5
A 02	Салмонелозен ентерит		1	
A 07.1	Ламблиаза	7	1	7
A 07.8	Протозойни чревни болести			
A 15.0	Туберкулоза на белите дробове			
B 18.1-18.8	Хроничен вирусен хепатит B			
B 67.0	Ехинококоза	2	3	2
B 80	Ентеробиоза	14	21	14
C 81.9	Болест на Hodgking			
C 94.1	Хронична еритремия			
C 95.9	Левкемия			
D 50.0; 50.9	Желязонедоимъчни анемии			
D 56.9	Таласемия, неуточнена			
D 58.0	Др. наследствени хемолитични анемии			
D 61.0	Конституционална апластична анемия			
D 66	Вроден дефицит на фактор VIII			
D 69.0	Алергична пурпура (Schonlein Henoch)			
D 69.6	Тромбоцитопения, неуточнена			
D 80	Наследствена хипогамаглобулинемия			
E 03.0	Хипотиреоидизъм			
E 03.1	Вроден хипотиреоидизъм	1	1	1
E 04.0	Нетоксична дифузна гуша			
E 05.0	Тиреотоксикоза с дифузна гуша			
E 06.3	Тиреоидит на Хашимото			
E 07.1	Дисхормонална гуша			
E 10.9	Инсулинозависим диабет без усложнения			
E 20.0	Хипопаратиреоидизъм			
E 28.2	Синдром на поликистоза на яйчниците			
E 34.3	Нанизъм, некласифициран другаде			
E 84.0	Кистозна фиброза с белодробни прояви			
F 40	Фобийни тревожни разстройства			
F 41	Други тревожни разстройства			
F 48	Други невротични разстройства	1	2	1
F 84	Генерализирани разст. в развитието	11	5	11

	детски аутизъм			
F 90	Хиперкинетични разстройства	2		2
F 98	Др. поведенчески и емоционални разстройства	7	4	7
G 04.8	Състояние след менингоенцефалит	2	1	2
G 91.0	Хидроцефалия			
G 40.0-8	Епилепсия	3	1	3
G 54.0	Увреждане на брахиалния плексус			
G 71	Първични мускулни увреждания	1	1	1
G 80.0-8	Детска церебрална парализа	6	3	6
G 91.0	Хидроцефалия			
H 26.0	Детска, юношеска и пресенилна катаракта			
H 40	Глаукома	1		1
H 40.5	Вторич. глаукома, дължаща се на болести на окото			
H 47.5	Увреждания на другите зрителни пътища			
H 54.0	Слепота и намалено зрение	1		1
H 54.1	Слепота на едно око и намал. зрение на другото	2		2
H 54.2	Намаление на зрението на двете очи	14	19	14
H 65.2	Негнойно възпаление на средното ухо			
H 90	Глухота		3	
I 00	Ревматизъм без данни за засягане на сърцето			
I 10	Есенциална /първична/ хипертония			
I 11	Хипертонична болест на сърцето			
I 34.0	Митрална (клапна) инсуфициенция			
I 34.1	Митрален (клапен) пролапс			
I 35.0	Аортна (клапна) стеноза		1	
I 44.2	Атриовентрикуларен блок, пълен			
I 45.6	Синдром на преждевременното възбуждане			
I 51.8	Други неточно определени болести на сърцето		1	
J 30.1	Алергичен ринит, причинен от полени			
J 30.2	Други сезонни алергични ринити	1		1
J 30.3	Други алергични ринити	1	1	1
J 41.0	Обикновен хроничен бронхит			
J 44.0	Хр. обструктивна белодробна болест с ОРИДДП			
J 45.0	Астма	25	10	25
J 45.1	Неалергична астма	6		6
K 25	Язва на стомаха			
K 26	Язва на дванадесетопръстника			
K 73	Хр. персистиращ хепатит,			

	некласифиц. другаде			
K 80.4	Камъни на жлъчните пътища с холецистит			
K 90.0	Цьолиакия	1		1
L 40.0	Псориазис вулгарис			
M 02	Реактивни артропатии			
M 08.0	Юношески ревматоиден артрит		1	
M 08.8	Други юношески артрити			
M 46.0	Вьзп.спондилопатии – ентезопатия на гръбн. стълб			
M 92.0	Други юношески остеохондрози			
N 03	Хроничен нефритен синдром	1		1
N 04	Нефрозен синдром		1	
N 05	Нефритен синдром, неуточнен			
N 11	Хроничен тубулоинтестициален нефрит			
N 10-N 16	Остър и хроничен пиелонефрит			
N 20	Нефролитиаза			
Q 03.0	Вродена хидроцефалия	1		1
Q 05.2	Лумбална spina bifida с хидроцефалия			
Q 16.1	Вродена липса, атрезия и стриктура на слух. канал			
Q 20.0	Vcc Общ артериален трункус	2		2
Q 20.3	Vcc дискордантно свързване на камерите с артерии			
Q 21.0	Междукамерен септален дефект			
Q 21.1	Междупредсърден септален дефект			
Q 21.3	Тетралогия на Fallot			
Q 21.4	Аортопулмонален септален дефект			
Q 22.0	Атрезия на клапата на белодробната артерия			
Q 22.4	Вродена стеноза на трикуспидалната клапа			
Q 23.0	Вродена стеноза на аортната клапа			
Q 23.1-3	Вродена митрална и АК инсуфициенция			
Q 24.0	Декстракардия			
Q 24.8	Други уточнени вродени аномалии на сърцето			
Q 25.0	Отворен дуктус артериозус	1		1
Q 25.1	Коарктация на аортата	1		1
Q 25.3	Стеноза на аортата		1	
Q 26.8	Други вродени аномалии на големите вени			
Q 43.0	Дивертикул на Meckel			
Q 61.1	Бъбречна поликистоза, инфантилен тип			

Q 61.4	Бъбречна дисплазия			
Q 62.1	Атрезия и стеноза на уретера	2		2
Q65.0	Вродена деформация на бедрото			
Q 71	Редукционни дефекти на горен крайник	2	1	2
Q 77.4	Ахондроплазия			
Q 78.1	Полиостеозна фиброзна дисплазия			
Q 85.1	Туберозна склероза			
Q 91.0	Синдром на Edwards			
T 90.5	Последици от вътречерепна травма	2		2
	Общо диспансерни деца	121	83	121

Забележка:

Колона 1 – вписва се кодът на заболяването по международната класификация на болестите, 10-та ревизия.

Колона 2 – вписват се само заболяванията, за които има диспансеризирани деца от детската градина/специализираната институция, като се използва списъкът на болестите, при които децата подлежат на диспансеризация по Приложение № 4 към чл. 12 по Наредба № 39 от 2004 г. за профилактичните прегледи и диспансеризацията.

Колона 3 – вписва се броят деца, диспансеризирани за съответното заболяване по време на профилактични прегледи, извършени в периода от месец септември до месец декември.

IV. Регистрирани заболявания и аномалии при основния профилактичен преглед на децата, отразен в личните им профилактични карти

Детско заведение:	**ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО**
Населено място:	
Медицински специалист:	
Телефон за връзка:	

Заболявания и аномалии	**Шифър**	**Брой деца всичко**	**В това число**	
			0-3 г.	**4-6 г.**
1	**2**	**3**	**4**	**5**
Общ брой деца	0	5889	773	5116
Общо прегледани деца	1	5664	754	4910
Туберкулоза (010-018)	2			
Злокачествени новообразувания (140-208)	3			
Болести на щитовидната жлеза (240-246)	4	1		1
Захарна болест (диабет) (250)	5			
Затлъстяване (278)	6	30	1	29
Болести на кръвта и кръвотворните органи (280-289)	7			

Неврози (300)	8			
Специални симптоми и синдроми (заекване, тикове, анорексия, енурезис, стереотипи) (307)	9	4		4
Специфично забавяне в развитието (315)	10	12		12
Олигофрения (317-319)	11	1	1	
Детска церебрална парализа (343)	12	5		5
Епилепсия (345)	13	2		2
Нарушения на рефракцията и акомодацията (367)	14	6	1	5
Смущения в зрението (368)	15	44		44
Слепота и намалено зрение (369)	16	4		4
Болести на ухото и на мастоидния израстък (380-389)	17			
в т.ч. Глухота (389)	18	3		3
Остър ревматизъм и хронична ревмат. кардиопатия (390-398)	19			
Хипертонична болест (401-405)	20			
Хронични заболявания на тонзилите и аден. вегетации (474)	21	17	1	16
Алергичен ринит (477)	22	3	1	2
Пневмония (480)	23	82	11	71
Хроничен бронхит (491)	24	43	5	38
Астма (493)	25	41	7	34
Язва на стомаха и дванадесетопръстника (531-532)	26	1		1
Гастрит и дуоденит (535)	27			
Абдоминална херния (550-553)	28	1		1
Хроничен хепатит (571.4)	29			
Остър и хроничен гломерулонефрит (580-583)	30			
Остър и хроничен пиелонефрит (590)	31			
Камъни в бъбрека и уретера (592)	32			
Кръвотечения от половите органи и смущения на менструацията (626)	33			
Артропатии и сродни заболявания (710-719)	34			
Плоско стъпало, придобито (734)	35			
Гръбначни изкривявания (737)	36			
Вродени аномалии (740-759)	37	8	1	7
в т.ч. на сърдечно съдовата система (745-747)	38	2		2
крипторхизъм (752)	39	2		2
Късни последици от травми и отравяния (905-909)	40	2		2
Други	41	5	1	4
Открити заболявания - всичко	**42**	312	30	282